

Kuvia vaellusleiriltä

Vaellusleiriläiset
runkkoineen
Saariselän
maisemissa.

Evästäuko nuotiolla.
Vas. Unto Honkanen,
Kauko Ronkainen
ja opas Mika
Tikkanen.

TUNTOSARVI 22. vuosikerta, ISSN 0358-2280

Julkaisija: Suomen Kuurosokeat ry, Uudenmaankatu 28, 00280 Helsinki.
Puhelin (90) 549 5350, tekstipuhelin (90) 5495 3526.

Päätoimittaja: Leena Turunen **Toimittaja:** Raili Karisaari

Toimitusneuvosto: Eero Vartio, Martti Avila, Marja Heinonen, Raili Karisaari,
Anita Palo, Marja-Leena Roponen, Eila Särkimäki, Leena Turunen.

Vuosikerta 150 mk. Lehti ilmestyy 11 kertaa vuodessa isokirjoituksella,
pisteillä, hidasaänitteenä, videona sekä ruotsinkielisenä käännöksenä.

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry.

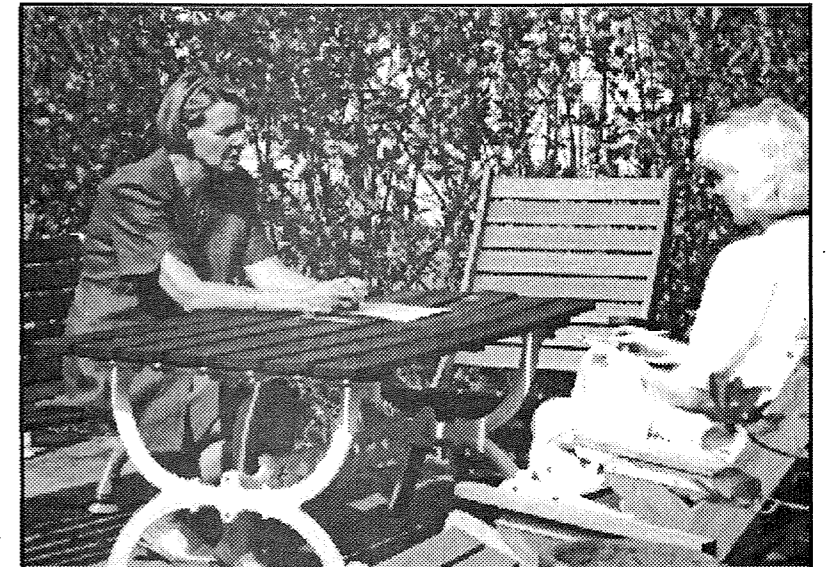

Syyskuu 9/1996

Peruskivi muurattiin Tampereella

Asumis- ja toiminta-
keskuksen johtaja
Kirsti Tamminen lehdistön
haastateltavana.

Lisää sivulla 4.

Perustamiskirja
suljetaan lieriöön.

Vas. Puheenjohtaja
Pirkko Virtanen,
rakentamiskonsultti
Heikki Lammi ja Kirsti
Tamminen.

Peruskirja sivulla 6.

- * Antinkoti vihittiin Jyväskylässä, s. 7.
- * Internet, kansainvälinen tietoverkko, s. 13.
- * Lukijoiden postia, s. 16

Tässä lehdessä

Soittokierros: Kun hätä on suurin?.....	2
Pääkirjoitus: Työn jakaminen vähentää työttömyyttä.....	3
Asumis- ja toimintakeskus saa lisätiloja.....	4
Peruskirja.....	6
Antinkoti vihittiin käyttöön.....	7
Berit Rasmussen: Työ antaa itseluottamusta.....	8
Raili Ruotsalainen: Tulkin työ Virossa.....	9
Pidä puolesi ostaja.....	10
Vahdinvaihto Lastenkeskuksessa.....	11
Riitta & Russ Eurooppa-konferenssissa Viestejä ilman sanoja.....	12
Internet ja maailma on tässä.....	13
Eero Vartio: Kirja Kalle Könkkölästä.....	14
Kenestä Vuoden Kirjoittaja	15
Lukijoiden postia.....	16
- Vaellusleiri Saariselällä	
- Valoja ja varjoja	
- Tampereen kerho kesäretkellä	
- Kronikka aluekurssilta	

Kun hätä on suurin?

Suomessa on kaikkiaan noin 50 aluehälytyskeskusta, joista kymmenellä on käytössä tekstipuhelin. Kysyimme johtaja **Markus Grönholmilta** Helsingin aluehälytyskeskuksesta, milloin kaikki hälytysalueet ottavat käyttöönsä tekstipuhelimet.

- Tekstipuhelimista ei ole mitään laajempaa suunnitelmaa. Jokainen alue päättää sen hankinnasta oman tarpeensa mukaan. Helsingin alueella tekstipuhelimen käyttö on ollut hyvin vähäistä.

- Miten kuuro voi pyytää apua niillä alueilla, joilta tekstipuhelin puuttuu? - Tehokkain tapa on, että kuuro tai kuulovammainen sopii kuulevan lähiomaisen kanssa avun pyytämisestä hätätilanteissa.

- Kuinka paljon hälytyssoittoja tulee päivittäin? - Meille 112-numeroon tulee keskimäärin tuhat soittoa päivässä. Näistä yli puolet pystytään selvittämään puhelimitse. Noin 200 tapausta vaatii toimenpiteitä; esim. lääkärin, ambulanssin, palo- tai pelastusmiehistön lähettämistä paikalle.

Alueet ja tekstipuhelinnumerot:

Helsinki	(09) 735 454
Porvoo	(019) 582 448
Satakunta	(02) 112
Turku	(02) 250 5113
Lahti	(03) 814 3251
Tampere	(03) 112
P-Karjala	(013) 221 300
Jyväskylä	(014) 211 100
Kokkola	(06) 822 5105
Kainuu	(08) 613 0671

Työn jakaminen vähentää työttömyyttä

Työvoimaviranomaiset ovat kehitelleet tapoja, joilla työtä voidaan jakaa. Vuoden 1994 alussa alkoi osa-aikalisäkokeilu ja vuoden 1996 alussa vuorotteluvapaakokeilu.

Osa-aikalisäkokeilu lähti käyntiin ilman suurta julkisuutta. Osa-aikalisysteemiin pääseminen on mahdollista, jos takana on vähintään vuoden työrupeama ja työnantajan suostumus. Työnantajan pitää sitoutua ottamaan osa-aikatyöhön työtön työnhakija, jolloin vakituinen työntekijä ja uusi tulokas jakavat työajan esim. puoliksi. Jos työntekijän palkka on esim. 10 000 mk kuukaudessa, työnantaja maksaa hänelle tässä tapauksessa 5 000 mk ja työvoimatoimisto lisäksi 2 500 mk. Osa-aikaiselle työnantaja maksaa saman verran kuin vakituiselle työntekijälle, eli 5 000 mk. Työtehtävää varten on siis kaksi työntekijää, jotka jakavat työn keskenään.

Vuorotteluvapaan aikana työntekijä ei ole työpaikallaan, vaan tehtäviä hoitaa työnantajan palkkaama työtön työnhakija. Vuorotteluvapaa on 90-359 kalenteripäivän vapaajakso, jonka aikana työntekijän palvelusuhde on "lepotilassa". Vapaaajan käytöstä ei ole erityisiä mää-

räyksiä, vaan henkilö voi käyttää ajan vaikkapa opiskeluun.

Vapaa-ajalta työntekijälle maksetaan vuorottelukorvausta. Korvauksen suuruus on 60 % siitä työttömyyspäivärahasta, johon työntekijällä olisi oikeus työttömäksi jäädessään. Esimerkiksi 10 000 markan bruttopalkka /kk oikeuttaa noin 3400 markan bruttokorvaukseen, jonka maksaja on asianomainen työttömyyskassa. Kelan maksama vuorottelukorvaus olisi 1 522 mk /kk bruttona. Molemmista korvauksista on maksettava vero. Sijaiselle työnantaja maksaa kuukausipalkan.

Vuorotteluvapaa-laki tuli voimaan tammikuun alussa. Heinäkuun lopussa vuorotteluvapaalla oli 2133 henkeä. Työministeriö on jo ehtinyt tehdä tutkimuksen asiasta, jolloin se on haastatellut työvoimatoimistoja sekä työnantajia.

Tutkimuksen mukaan ongelmiksi on mainittu mm. rahallisen korvauksen pienuus ja vapaiden kuukausien vaikutus eläketurvaan. Ongelmaksi on koettu myös se, että vapaata edeltävän vuoden työssäoloehdot voivat sulkea pienten lasten vanhemmat kokeilun ulkopuolelle.

Leena Turunen

Kuurosokeat mukana suunnittelussa Asumis- ja toimintakeskus saa lisätiloja

Asumis- ja toimintakeskus laajenee. Uudisrakennuksen rakennustyö alkoi kesäkuussa ja rakennuksen peruskivi muurattiin elokuun 22. päivänä Hervannassa. Muuraustilaisuudessa oli läsnä Suomen Kuurosokeat ry:n hallituksen jäseniä, talon asukkaita ja henkilökuntaa sekä kutsuvieraita.

- Tämä on yksi unelmiemme täyttymys, vaikka unelmia jää vielä tämänkin jälkeen, totesi **Pirkko Virtanen**. Hän luki tilaisuudessa talon perustamisasiakirjan, joka suljetussa lieriössä muurattiin perustukseen talon pääsisäänkäynnin alle.

Kuurosokeiden asumis- ja toimintakeskus on toiminut Tampereen Hervannassa jo 13 vuotta ja saa nyt tarpeellisia lisätiloja. Uudisrakennus on 557 neliötä ja vanhaa rakennusta saneerataan 125 neliötä. Työ valmistuu keväällä 97 ja sen kokonaiskustannukset ovat 7,5 miljoonaa markkaa.

Hankkeen päärahoittaja on Raha-automaattiyhdistys. Juhlassa puhunut Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan puheenjohtaja Seppo Rantanen antoi tunnustusta rahoittajalle. - Ilman tätä hyväntahtoista Roope ankkaa

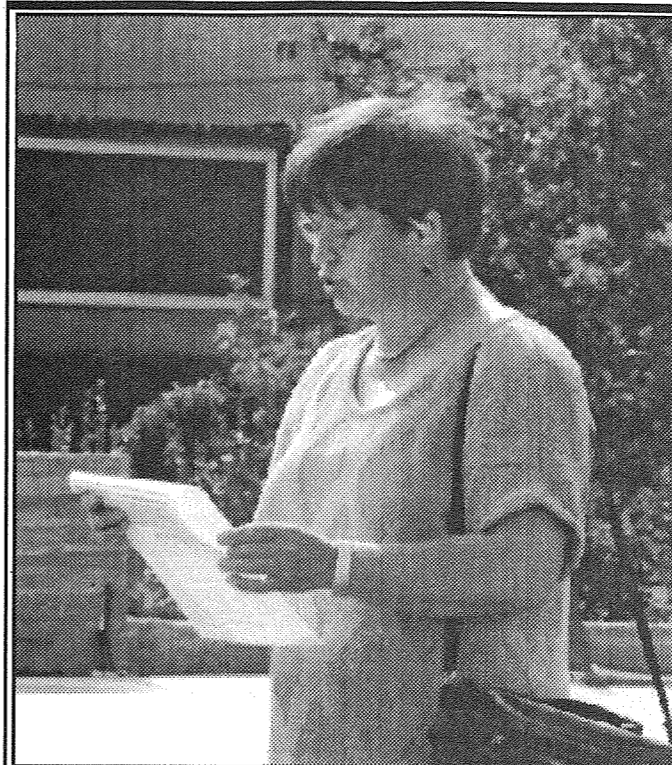
eivät tämänkaltaiset hankkeet olisi mahdollisia. Rantanen sanoi myös olevansa iloinen siitä, että Suomen kuurosokeiden järjestön kaltaiset yhdistykset ovat niin aktiivisia. Hän myönsi, että Tampereen kaupunki ei yksinään voisi tarjota sellaisia palveluita kuin nyt yhteistyössä erilaisten järjestöjen kanssa.

Kuurosokeat mukana suunnittelussa

Hervantalaisissa rivitaloissa on kaikkiaan 21 asuntoa kuurosokeille ja heidän perheilleen: yksiöitä, kaksioita ja kolmioita. Asukkaiden iät vaihtelevat kuudesta 80 vuoteen.

Uuteen osaan tulee tiloja mm. atk-opiskelua varten. Aamulehdelle antamassaan haastattelussa Pirkko Virtanen painottaakin atk:n tärkeyttä kuurosokeille ja toivoo yhteiskunnan vastaantuloa laitehankinnoissa. Lisäksi uuteen osaan tulee tiloja pistekirjoitusta, musiikkiterapi-aa, kommunikaatio-opetusta sekä keittiö- ja ruokailutiloja varten.

Uudisrakennuksen ja saneerauksen suunnittelussa on ollut suuri merkitys kuurosokeiden antamalla tiedolla ja kokemuksella.

Pirkko Virtanen lukee peruskirjaa.

Suunnitelmissa on otettu huomioon monia kuulon ja näön puutteita helpottavia seikkoja kuten hyvä valaistus ja akustiikka, esteetön liikkuminen sekä mahdollisuus tuntoaistin käyttämiseen "suunniteltaessa" talossa ja sen lähiympäristössä.

"Meidän oma paikka"

-Tämä on meidän oma paikka, sanoo järjestön puheenjohtaja Pirkko Virtanen. Kuurosokean kuntoutukseen ei riitä päivä tai viikko silloin tällöin. Kuurosokea tarvitsee ohjausta ja kuntoutusta usein läpi koko elämänsä. Tampereen asumis- ja toimintakeskuksen kurseille toivoisi jokaisen pääsevän mukaan aina silloin tällöin kuntoutumaan, saamaan uusia tietoja ja taitoja, tapaamaan tuttuja ja solmimaan uusia yhteyksiä.

Ingerin ja Kaijan unelma

- Kuurosokeiden oman toimintakeskuksen rakentaminen oli edesmenneen toiminnanjohtajan Inger Lindgrenin unelma, jonka toteuttamista jatkoi hänen jälkeensä Kaija Salekari. Ingerillä oli vahva visio, että rakentamisessa on kolmaskin vaihe, kertoo Kirsti Tamminen, Asumis- ja toimintakeskuksen johtaja.

- Kun johtaja Markku Ruohonen RAY:stä toi ensimmäisen kerran esille ehdotuksen Tampereen keskuksen laajentamisesta, Kaija totesi: "Nyt Inger on tyytyväinen siellä pilvenpäällä".

- Kun uudet tilat valmistuvat, yksikön koko toiminta laajenee. Pääpaino tulee olemaan kurssityössä ja ammattihenkilöstön kouluttamisessa. Asumispalvelut tulevat olemaan yksi osa keskuksen toimintaa. Tulemme suuntautumaan yhä enemmän arkielämän perustaitojen, kommunikaation, tiedonsaannin ja ympäristönhallinnan kehittämiseen. Uusia alueita ovat tutkimus- ja kehittämistyö sekä työllisyystoiminnan kehittäminen, Kirsti kertoo.

Kirsti pitää tärkeänä sitä, että kuurosokeilla on ryhmä, johon voivat samaistua. Tämä uusi keskus antaa heille mahdollisuudet heidän oman kulttuurinsa toteuttamiseen. LT/RK

Peruskirja

Pienen kuurosokeiden järjestön toiminnassa tämä laajennusprojekti on iso, kallis ja rakas asia. Ennenkuin on päästy peruskiven muuraukseen, on eletty värikkäitä aikoja, jossa tunteita on voitu näyttää mukana olleiden kesken, niin kuin ihmisten yhteisössä kuuluukin tehdä.

Yhdistyksen perustamisesta tulee joulukuussa 25 vuotta. Kuurosokeat muistelevat perustajajäseniä lämmöllä, koska heidän toimikautenaan selvitettiin kaukonäköisesti kuurosokeiden palvelu ja tukitoimien tarpeet yhteiskunnan jäsenenä. Yhteiskuntapoliittisesti elämän edellytyksiä voidaan parantaa aina kun tahtoa riittää. Raha-automaattiyhdistys on tarjonnut kuurosokeiden järjestön kautta mahdollisuuden tukea maamme kuurosokeita.

Armon vuonna 1986 tällä tontilla saatiin valmiiksi kuurosokeiden palvelutalo. Talo tarjosi asukkailleen apua ja ohjausta jokapäiväisten asioiden hoitamisessa. Asukkaiden elämänpiiri laajeni ja oma paikka yhteiskunnassa selkeni. Työntekijöille kertynyttä taitoa alettiin käyttää kurssityössä muualla asuvien kuurosokeiden auttamiseen henkilökoh- taisten taitojen ja tarpeen mukaisesti.

Asenteiden ja toimintatapojen kehittyminen johti palvelutalon nimenmuutokseen 1994. Kuurosokei-

den Asumis- ja toimintakeskus on Suomen Kuurosokeiden yhdistyksen oma paikka, johon tullaan oppimaan elämässä tarvittavia taitoja. Oma paikka toimii henkisen virkistyksen lähteenä, jossa jaetaan omaa elämäkokemusta tasavertaisesti toisten kanssa.

Suokoon Kohtalo siunauksensa ja suojeluksensa.

Antakoon rohkean uskon kehityksen mahdollisuuteen.

Auttakoon etsimään viisaita ratkaisuja eteen tuleviin pulmiin.

Antakoon rakkautta nöyrästi ja kunnioituksella hoitaa työmme toinen toistamme tukemaan.

*Tampere 22. päivänä elokuuta 1996
Suomen Kuurosokeat ry hallitus 1996*

Kuurosokeat jäsenet:

Pirkko Virtanen, puheenjohtaja

Raimo Korpela, varapuheenjohtaja

Hilkka Hyötylä

Seija Troyano

Anita Palo

Soile Silvennoinen

Pekka Juusola

Asiantuntijajäsenet:

Leena Hassinen, Kuurojen Kansanopisto

Pauli Kelander, Kuulonäkövammaisten lasten vanhemmat ry

Tuula Taskula, Kuntaliitto

Elisa Mikkola, toiminnanjohtaja

Kirsti Tamminen, johtaja

Terhi Pikkujämsä, johtava aluesihteri

Marja-Leena Saarinen, Kuulonäkövammaisten lasten kuntoutuskeskuksen johtaja

Antinkoti vihittiin käyttöön

Kuurojen Palvelusäätiön uusimman toimipisteen, Antinkodin, vihkiäiset pidettiin elokuun 15. päivänä Jyväskylässä. Nuorten kuurosokeiden palvelutalo Antinkoti on ollut toiminnassa runsaan vuoden. – Tämä ensimmäinen vuosi on ollut toiminnan sisäänajoa; toinen vuosi on vakiintumisen aikaa, totesi Antinkodin johtaja **Risto Ojala**.

Vihkiäispuheen piti maaherra **Kalevi Kivistö**. Hän tarkasteli yhteiskunnassa tapahtuneita muutoksia ja sosiaalisen tuki- ja palvelujärjestelmämme kehittymistä. – Vielä ennen toista maailmansotaa sosiaaliturvamme oli Länsi-Euroopan huonoimpia. Sotien jälkeen tilanne muuttui nopeasti. Suomalaista yhteiskuntaa on kehitetty erityisesti 1960-luvulta lähtien niin, että kaikille väestöryhmille kaikissa elämäntilanteissa pyrittiin turvaamaan aineellinen toimeentulo ja myös edellytyksen henkisesti hyvään elämään. Tässä tavoitteessa on myös onnistuttu kohtalaisen hyvin.

– Hyvinvoinnin lisääntymisen ohessa lisättiin myös valtion ja kuntien vastuuta palvelujärjestelmien rakentamisessa ja ylläpitämisessä. Samaan aikaan perheen, suvun ja läheisavun osuus väheni.

Laman myötä tuli jyrkkä käänös jyrkkä käänös vastakkaiseen suuntaan – käänös julkisesta tuesta vapaaehtoistyöhön ja läheisapuun.

– Nyky-yhteiskunnassa tarvitaan molempia: julkista valtaa luomaan turvaverkostot ja huolehtimaan toiminnan tarvitsemista voimavaroista sekä läheisapua ja vapaaehtoistyötä antamaan toiminnalle sisältöä ja inhimillistä lämpöä.

– Monia elämänilmiöitä oppii ymmärtämään paremmin vasta silloin, kun ne tulevat omakohtaisiksi, Kivistö totesi. Hän muisteli omaa isoisäänsä, joka myöhemmässä elämänsä vaiheessa sokeutui ja menetti kuulonsa. Hänen isoisänsä viesti jälkipolville oli: "Elämän vaikeuksissa on ymmärtämisen ja henkisen kasvun siemen".

– Olisi hyvä, jos me osaisimme ottaa vaikeudet samalla tavalla haasteina ja henkisen kehittymisen mahdollisuuksina, kuin isoisäni otti kuuroutensa ja sokeutensa, Kivistö totesi.

– Isoisäni kirjoitti 50 vuotta sitten: "Ei ruumiillinen sokeus ja kuurous ole niitä pahimpia vikoja. Pahempi on jos olemme sisäisesti sokeita ja kuuroja". RK

Berit Rasmussen: Työ antaa itseluottamusta

Oikeus työhön kuuluu jokaiselle, joka ottaa "elämän omiin käsiinsä". Jokaiselle kuuluu oikeus opiskella ja vapaus valita itseä kiinnostava työsarka. Norjalainen **Berit Rasmussen**, 32, on löytänyt oman uransa liikuntatieteen parista. Hän kertoi kokemuksiaan Eurooppakonferenssin kuulijoille Espoon *Matinlahdessa*.

Berit Rasmussen on tyyppiesimerkki usherista. Syntyminen kuulovammaisena tiesi opiskelua kuurojen koulussa ja myöhemmin ilmennyt retinitis pigmentosa toi lisää huolia ja kysymyksiä: mikä minusta tulee? Millaista työtä pystyn tekemään sokeana?

Berit Rasmussen ei kuitenkaan jäänyt paikoilleen suremaan. Hän oli tehnyt järkevän havainnon ja sanoi itselleen: et ole vielä sokea. Miksi siis jäädä toimeettomana odottelemaan sokeutumista, kun sitä ennen ehtii tehdä monia asioita. – Uskoin, että sillä hetkellä rikoin jonkun rajan omassa elämässäni. Vaihdoin "sokean Beritin" imagoni "Beritiksi, jolla on mahdollisuus valita itse, mitä hän haluaa tehdä, kuulo- ja näkövammoista huolimatta".

Rakkaus liikuntaan ohjasi opiskelemaan

– Minusta tuli vammaisten opettamiseen erikoistunut liikunnan opettaja. Oppilaiden vammat auttoivat minua tutustumaan paremmin omiinkin vammoihini, Berit kertoo. Hän jatkoi opintojaan ja sai liikuntatieteiden maisterin arvon.

Opinnoista huolimatta työpaikan saaminen oli "kiven takana". Berit kirjoitti hakemuksia, kävi haastatteluissa ja taas kirjoitti hakemuksia. – Minulla oli vapaus valita opinnot, mutta en saanut haluamaani työtä. Aloin olla taas "kuurosokea Berit", kunnes ystävien painostuksesta päätin yrittää vielä kerran. Kirjoitin hakemuksia, joissa esittelin itseäni ja osaamistani, en vammojani. Olen saanut viransijaisuuksia ja arvokasta työkokemusta.

Uusi identiteetti

– Olen alkanut uudelleen tarkastella omaa minääni. Olen edelleen Berit. Mutta olen nyt työelämässä oleva nainen. Berit Rasmussen ymmärtää nyt, miten arvokasta kokemusta hänellä on kuulo- ja näkövammoista. Työyhteisössä ei ole enää mikään ongelma, jos joku siellä kuulee tai näkee huonommin kuin muut. – Minun ei tarvitse teeskennellä kuulemista, vaan voin huoletta pyytää toistamaan, jotta saan viestistä selvän. Työkaverit toistavat viestit iloisin ilmein. LT

Tulkin työ Virossa

Viime keväänä suomalainen Raili Ruotsalainen oli opiskelemassa Tarton Yliopistossa viron kieltä. Opiskelujen lomassa hän tutustui myös paikallisten tiedotusvälineiden tarjontaan. Eräänä päivänä hän kuuli radiosta ohjelmaa viittomakielen tulkeista. Ohjelmassa haastateltiin kahta tulkkiä, jotka kertoivat millaista on olla viittomakielen tulkki Virossa.

– Viittomakielen tulkin rooli on erittäin tärkeä. Tulkki on kuin korvava kuuroille henkilölle. Tulkin kautta kuuro "kuulee", mitä hänelle puhutaan. Kuuro välittää kaikki tiedot toiselle kuuroille tai henkilölle jonka kanssa kuuro keskustelee. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi käynnit virastoissa, lääkärissä tai keskustelut oman perheenjäsenen kanssa.

– Monet ihmiset eivät tiedä mitä viittomakielen tulkkiä olo tarkoittaa. Kun tulkki sanoo työskentelevänsä esimerkiksi tulkkiä Pärnun kuurojen yhdistyksessä, jotkut ihmiset kysyvät: "Mitä kieltä Te tulkaatte, Saksan vaiko Ranskan kieltä?" Ihmiset, jotka eivät ole olleet tekemisissä viittomakielen kanssa, eivät tiedä, mitä viittomakielen tulkkiä työskenteleminen on.

– Virossa on rekisteröityjä tulkkeja 13, mutta lisää on tulossa koko ajan. Aikaisemmin tulkiksi aikovat henkilöt olivat kuurojen vanhempien lapsia. He oppivat itse tulkeiksi, kun mitään järjestettyä koulutusta ei ollut. Nykyään yhä suurempi osa tulkeista tulee kuulevista perheistä. Koulutusta he saavat ensin vanhemman tulkin kanssa. Käytännön kokemusta ja harjoitusta he hankkivat työskentelemällä kentällä kuurojen kanssa.

– Tulkin työpäivä, kun hän lähtee tulkkaamaan kokoukseen, alkaa kello 10.00 aamupäivällä ja kestää kuuteen illalla. Kun kuuro lähtee ulkomaille seminaareihin ja kokouksiin, hän voi saada mukaansa kaksi tulkkiä. Tämä siitä syystä, että kuuro saa välitettävän tiedon laadukkaammin ja paremmin, ei niinkään siksi että tulkki saisi levätä.

– Tulkin pitää koko ajan keskittyä ja kuunnella; se on raskasta ja väsyttävää. Myös tiedon vastaanottaja eli kuuro väsy. Tavallinen kuuleva ihminen voi suunnata ajatuksensa välillä muualle, ja kuunnella samanaikaisesti. Kuurolla on vain silmät ja siksi hänkin välillä väsy. Vaihtelua tuo esimerkiksi tulkin vaihtuminen, joka saattaa olla nuorempi ja mukavampi. Vaikka työ on raskasta, on ilahduttavaa, että niin monet nuoret ovat kiinnostuneet tulkin työstä.

Raili Ruotsalainen

Pidä puolesi, ostaja

Jos juuri ostamasi talvitakki tai uusi nauhurisi hajoavat muutaman päivän käytön jälkeen, sinun ei tarvitse kiltisti tyytyä tilanteeseen. Sinulla on oikeus valittaa ja saada korvaus.

Virheellisten tavaroiden aiheuttamilta harmeilta voi vältyä, kun tarkistaa tavarahan huolellisesti kaupassa ennen ostamista. Aina tämä ei kuitenkaan ole mahdollista. Tavara voi olla pakattu kaupassa niin, että vikaa on mahdotonta huomata heti, tai virhe tulee esiin vasta käytössä.

Kun huomaat ostamasi tavarahan virheelliseksi, ilmoita siitä myyjälle mahdollisimman pian, neuvoo kuluttajavalituslautakunnan tiedottaja **Marianne Javanainen**. Hän antaa työkseen neuvoja kuluttamiseen liittyvissä asioissa.

Virheellisen tavarahan hankkimisesta syntyneet harmit hoituvat helposti, kun keskustele asiasta myyjän kanssa. Myyjällä on ensinnäkin oikeus korjata tavarassa oleva virhe. Sinun ei kuitenkaan tarvitse suostua korjaukseen, jos se alentaa tavarahan arvoa. Arvo voi alentua esimerkiksi silloin, kun korjauksesta jää tuotteeseen näkyviä jälkiä.

–Jos et tyydy tavarasi korjaukseen, voit vaatia myyjältä uutta, virheetöntä tavaraa, hinnan alennusta tai koko hinnan maksamista takaisin, Marianne neuvoo. Muista aina säilyttää kuitti tekemistasi ostoksista. Ilman kuittia myyjät eivät välttämättä usko, että olet hankkinut virheellisen tavarahan juuri siitä kaupasta, johon teit valituksen.

Moniin kulutustavaroihin liittyy takuu. Se tarkoittaa, että myyjä tai tuotteen valmistaja lupaavat jo etukäteen korjata tavarahan, jos siitä löytyy vikaa. Myyjät kertovat eri tavaroihin liittyvistä takuuehdoista. Takuu kestää yleensä vain tietyn ajan, esimerkiksi vuoden tai kaksi tavarahan ostamisesta. Takuuajan päättymisen ei kuitenkaan tarkoita, etteikö ostaja voisi senkin jälkeen vaatia myyjää korvaamaan virheellistä tavaraa. Jos virhe on ollut tavarassa alusta alkaen, vastuu siitä kuuluu myyjälle, ei ostajalle.

Aivan kaikesta et kuitenkaan voi valittaa myyjälle. Jos hankit sohvan, joka ei mahdu olohuoneeseen, voit syyttää vain itseäsi. Kyse on silloin omasta huolimattomuudesta, ei tavarahan viallisuudesta.

Jos myyjä ei korvaa

Älä anna periksi, jos et neuvotteluista huolimatta pääse sopuun tavarahan myyjän kanssa. – Ota yhteys oman kuntasi kuluttajaneuvojaan. Häneltä saat opastusta

kaikissa kuluttajan asemaan liittyvissä asioissa, Marianne neuvoo.

Kuluttajaneuvoja voi sovittaa myyjän ja ostajan välisessä riidassa, jos nämä eivät ole päässeet sopuun keskenään. Moni ongelma ratkeaa jo sillä, kun neuvoja selittää molemmille heidän oikeutensa ja velvollisuutensa. Riidat eivät aina ratkea nevojankaan avustuksella. Silloin neuvoja voi auttaa ostajaa jatkotoimissa, esimerkiksi ohjata häntä viemään asiansa oikeuteen.

Ostaja voi valittaa huonosta tavarasta myös kuluttajavalituslautakunnalle joko itse tai kuluttajaneuvojan välityksellä. Lautakunta antaa puolueettoman lausunnon siitä, voiko ostettua tavaraa pitää virheellisenä vai ei. Se antaa vain suosituksia eli se ei voi määrätä myyjää korvaamaan virheellistä tavaraa. Lautakunnan suosituksiin kuitenkin uskotaan. Noin 70 prosenttia yrityksistä noudattaa niitä. Lautakunnalle voi valittaa myös huonosta palvelusta. LE

Lähteet: Koskela-Tolmunen, Taitava kuluttaja; Ollikainen, Kuluttajan eloonjäämisoppi; Kuluttajavalituslautakunta. LE

Vahdinvaihto lastenkeskuksessa

Kuurosokeiden lasten kuntoutuskeskus Jyväskylässä elää monien muutosten aikoja. Talon pitkäaikainen johtaja Marja-Leena Saarinen on siirtynyt uusiin tehtäviin ja hänen tehtäviään hoitaa Elina Lehtinen. Lastenkeskus on myös elänyt remontin keskellä: kurssilaiset ovat saaneet lisää majoitustiloja ja henkilökunta kauan kaipaamansa sosiaalitalat. Lastenkeskus valmistautuu myös juhlimaan 15-vuotissynttäreitään ensi maaliskuussa.

Marja-Leena Saarinen ei jättänyt kuurosokeustyötä, vaikka taloa vaihtoikin. Syrjäytyneiden kuurojen ja kuurosokeiden palveluja kehittävässä projektissa hänen asiantuntemuksensa on arvokas. Projektin toteuttaa Kuurojen palvelusäätiö. Elina Lehtinen hoitaa johtajan tointa väliaikaisesti, kunnes uusi johtaja nimitetään. –Uusi johtaja ottaa tehtävät vastaan vuoden vaihteessa, Elina kertoo.

Remontti on muuttanut talon tiloja järkevasti: yläkertaan on saatu neljä uutta huonetta ja kaikki toimistotilat on sijoitettu nyt ylös. Alakerrassa ovat majoitustilat sekä kurssilaisten käyttöön tarkoitettu pieni sauna.LT.

Riitta Lahtinen ja Russ Palmer Eurooppa-konferenssissa Espoossa:

Kosketus – viestejä ilman sanoja

Kosketus voi perheen kommunikaatiossa olla tärkeämpi väline kuin puhe. – Puhe kosketuksella kertoo enemmän kuin pelkät sanat, sanovat **Riitta Lahtinen ja Russ Palmer**, jotka kertoivat perheen kommunikaatiosta Kuurosokeiden Eurooppa-konferenssissa kesäkuussa.

Riitta ja Russ ovat pari, joista toisella on Usherin syndrooma ja toinen on kuuleva ja näkevä.

–Meidän perheessä kommunikoidaan mm. puheella, jossa auttavat kuulolaite ja huulioluku sekä radiomikrofoni. Muita kommunikaatiokeinojamme ovat sormiaakkoset ja viittomat kädestä käteen. Meillä on myös omat keholle tehtävät merkkimme, joista olemme sopineet, Riitta kertoo.

Kosketusviestintä ilmaisee tunteita

– Toisen ihmisen ääni ja äänensävyt kertovat kuulevalle keskustelukumppanille kumppanin tunteista ja tunnelmista. Ne ovat oheisviestintää, jota vaille kuurosokea jää, koska esim. kuulon apuvälineet muuttavat äänen keinoiseksi. Ja koska näkökenttä

usein on kapea, ei kehon kielen antamia viestejä huomaa.

– Tunteiden ilmaisussa auttaa kosketusviestintä, Riitta Lahtinen sanoo. –Keskustelun aikana toinen käsi, tunnekäsi, koskettaa Russin kehoa. Tunnekäsi ilmaisee koko ajan minun omia tunteitani, kun sanon: "en usko korviani, mitä sanot", "odotan jännittyneenä jatkoa" tai "en ole samaa mieltä". Näin olemme tasavertaisia informaation saannissa.

Tietoa kehon kielellä

–Ihmisten kehon kielen seuraaminen on kuurosokealle vaikeaa, Russ Palmer sanoo. Useimmissa kommunikaatiotilanteissa Russ kokee jäävänsä vaille tietoa oheisviesteistä, ilmeistä ja eleistä. Jopa kommunikointi perheen ja sukulaisten kanssa on käynyt vuosien kuluessa vaikeammaksi, koska ihmiset eivät ole halukkaita käyttämään kosketusta kommunikoidessaan. Senvuoksi seurustelen mieluummin sellaisten ihmisten kanssa, jotka eivät kosketusta, Russ Palmer tunnustaa.

Hän antaa tunnustusta Riitalle. – Häneltä saan informaatiota kaikilla kommunikaation tasoilla, Russ sanoo. LT

Internet – ja maailma on tässä!

Internet on maailmanlaajuinen tietoverkko, jonka avulla kuka tahansa mikronkäyttäjä saa muutamassa sekunnissa koko maailman näyttöruudulleen.

Koska myös monet lukijoistamme ovat kiinnostuneet asiasta, pyysimme kuurosokeiden mikrotukihenkilöä **Risto Hoikkasta** kertomaan tarkemmin Internet-tietoverkosta ja sen käyttöön liittyvistä asioista.

– Internetin tarina alkoi 1970-luvulla amerikkalaisesta armeijan tarvitsemasta tietoverkosta. Tämän verkko rakennettiin kestäväksi suuria alueellisia sotakatastrofeja. Tehtävässä onnistuttiin siinä määrin, että tutkimuslaitokset kiinnostuivat ideasta ja alkoivat sen pohjalta rakentaa maailmanlaajuisia tietoverkkoja.

Vuosikaudet Internet oli tutkijoiden ja yliopisto-opiskelijoiden keskustelupaikka jossa väiteltiin tieteellisistä ja opillisista asioista. Internetissä keskustelu liikkui ympäri maailman välittämättä maiden rajoista.

Vasta 1990-luvulla Cernin yliopistolla keksittiin helppo graafinen – käyttöympäristö WWW (Word Wide Web). WWW oli ikäänkuin sähköinen maailmanlaajuinen ilmoitustaulu, jossa kuka tahansa sai

ripustaa oman taulunsa kuvineen ja mielipiteineen kaiken kansan luettavaksi.

Tästä alkoi Internetin räjähdysmäinen kasvu. Eri yritykset ja yksityiset ihmiset alkoivat rakentaa omia mainoksiaan ja tiedotteitaan tälle isolle ilmoitustaululle kotisivuksi. Tänä päivänä myös yksityiset ihmiset voivat ostaa oman modeemin ja ohjelmiston tutkiakseen internetiä.

Millaista tietoa voi löytää?

Internetistä voi katsella uutisia, valtioneuvoston päätöksiä, tai busien ja junien aikatauluja. Internetissä on monia pelejä ja sanailukisoja. Sen avulla voi opetella vaikka vieraita kieliä.

Usenet-keskusteluryhmät sisältävät mielenkiintoisia keskustelualueita ja www-sivut ovat hauskaa luettavaa, joskin Internetin vapaa luonne on hiukan rasittava. Kannattaa myös muistaa, että tieto, mitä Internetissä on jaossa, ei ole läheskään aina luotettavaa. Sähköposti on myös mielenkiintoinen tapa pitää yhteyttä kaukasiinkin ystäviin.

Mitä tarvitaan?

Tietokoneen ja pistenäytön lisäksi tarvitset modeemin. Internetiin ei

voi suoraan soittaa, vaan sinun on ostettava Internetin käyttöyhteys sitä myyvältä yritykseltä. Tämä yritys (operaattori) antaa sinulle käyttäjätunnuksen Internetiä varten. Samalla saat oman sähköpostilaitikon (e-mail), johon muut tietoverkon käyttäjät voivat lähettää sähköpostia.

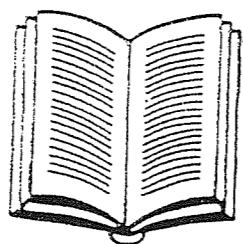
Tällä operaattorin antamalla yhteydellä voit selailta myös WWW-sivuja, käyttää usenet-keskusteluryhmiä sekä lähetellä ja vastaanottaa postia. Merkkipohjaisen ohjelmiston käyttäjällä pitää olla sopiva ohjelmisto, kuten esim. Nettamer-niminen englannin tai ruotsinkielinen ohjelmisto.

Internet on toistaiseksi ilmainen, mutta yhteyden tarjoava operaattori haluaa maksun, joka on yleensä kuukausimaksu. Sen lisäksi käyttäjästä peritään maksua. Kuukausitasolla kuluja tulee n. 40-100 mk riippuen siitä miltä operaattorilta palvelun ostaa.

Surffailua internetissä?

Internetin pääkieli on englanti ja olisi hyvä jos osaisit sitä jonkin verran. Lisäksi ohjelmat ovat jonkin verran mutkikkaita käyttää. Sinun on siis varauduttava askaroimaan ahkerasti koneesi kanssa.

Surffailu on alunperin tarkoittanut jännittävää vesiurheilua. Surffailu Internetissä on siirtymistä kotisivulta toiselle. Se on sellaista vaeltelua ympäri maailman, kielestä toiseen. Kivaa ajanvietettä, ja joskus myös hyödyllistä!

Kirja Kallen elämästä

Teksti: Eero Vartio

Heidi Saraste on kirjoittanut Kalle Könkkölästä elämäkerran nimeltä Huoneekseni tuli maailma. Äänikirja on Näkövammaisten kirjastossa.

Kalle syntyi v. 1950 ja sairastui lihasrappeutumasairauteen. Se aiheutti v. 1971 hengityshalvauksen. Eduskuntaan mies valittiin v. 1983 ja Helsingin kaupunginvaltuustoon v. 1984. Valtakunnallisessa vammaisneuvostossa Kalle on johtanut puhetta sen perustamisesta asti.

Lääkäreiltä kysytään aina vammaisten asioista ikään kuin he tietäisivät paremmin kuin vammat itse. Mutta lääkäreille vammat ovat usein vain tutkimusten materiaalia, ponnahtauslauta maineeseen ja rikkauteen. Karmein kokemus Kallella oli 1983. Hänet oli juuri valittu eduskuntaan. Lääkäri ilmoitti, että kotihoitoa ei enää makseta, kun Kallella menee noin hyvin. Oli pakko muuttaa asumaan sairaalaan. Eduskunnasta oli pakko joka aamu myöhästyä, kun jätettiin potilaiden suihkujonossa kiusalla viimeiseksi: "Luuletko sinä, että täällä kansanedustajille annetaan etuoikeuksia!"

Kalle huomasi, että yhteiskunnassa oli tapana väkisin julistaa vammaattomat asiantuntijoiksi vammaisten asioihin. Niin kuin vammaiset eivät olisi niistä itse tienneet. Pahinta oli, että vammaiset eivät itse uskoneet itseensä. Eihän siinä mikään autanut. Kallen oli perustettava uusi yhdistys, Kynnys ry. vuonna 1973, ja lähdettävä mukaan politiikantekijäksi.

Kallella on rohkeita ajatuksia myös vammaisista ja seksistä. Sukupuolielämä on osa ihmisenä olemista ja vaikeimmin vammaisia olisi autettava. Kalle ei kuitenkaan kannata sitä, että vammaisille järjestettäisiin valtion kustannuksella ilmaisia seksipalveluja kuten esimerkiksi Hollannissa. Sen sijaan on poistettava yhdessäolon rakenteellisia esteitä ja suhtauduttava asiaan myönteisesti. Kalle uskoo, että silloin läheiset ihmissuhteet kehittyvät omia aikojaan, myös seksisuhteet.

Ja teknistä apua on tietysti pystyttävä tarjoamaan niille, jotka eivät selviä tarvittavista liikkeistä. Sellaisen avun tulee olla luonnollinen osa terveydenhuoltoa ja kotihoitoa. Näin tuumii Kalle, jota itseään avustaja käy kääntämässä kyljeltä toiselle muutaman kerran yössä. Ehkä mies on nostettava naisen päälle ja häntä on pideltävä siinä. Tai sitten apu on tarpeen itsetyydytyksessä.

Nyt ilmestyneessä kirjassa 'Huoneekseni tuli maailma' Kalle Könkkölä kertoo lämpimästi omasta kehityksestään, suhteestaan tyttöihin ja ennen kaikkea avioliitostaan näkövammaisen arkkitehdin Maijan kanssa.

Kirja on hyvä. Ajattelemisen aihetta ja uusia mahdollisuuksia on kirjan vammaispohdiskeluissa. Jos nämä ajatukset pystytään toteuttamaan, Suomi olisi meille vammaisille helppompi paikka elää. - Kallen kirja kannattaa ehdottomasti lukea!

Kenestä Vuoden Kirjoittaja 1996?

Vuoden Kirjoittaja -titteli on tunnustus ahkeralle kirjoittajalle. Nyt on aika ryhtyä miettimään, kuka on ansiannut Vuoden Kirjoittajan 1996 -tittelin ja kiertopalkinnon. Kuka on sinun ehdokkaasi?

Kerro ehdokkaasi nimi Tuntosarven toimitukselle joko postikortilla tai kirjeellä. Tulokset julkaisemme helmikuun Tuntosarvessa, joten Sinulla on joulukuun loppuun aikaa miettiä asiaa.

Lähetä vastauksesi osoitteella:
**Suomen Kuurosokeat ry /
Vuoden Kirjoittaja
Uudenmaankatu 28 A
00120 HELSINKI**

Lukijoiden postia

Vaellusleiri Saariselällä

Juuri päättynyt viiden päivän vaellus Lapin maisemissa. Reitti Suomunruoktu–Tuiskukuru–Luirojärvi–Lankojärvi tarjosi kuurosokeiden 18 hengen retkikunnalle haastetta kerrakseen.

Vaelluksesta ei kenellekään luvattu helppoa: pitkät n. 15–20 kilometrin päivämatkat vaihtelevassa maastossa ja kannettavana oma rinkka ruokineen. Odotettavissa oli myös vastuksia muodossa tai toisessa. Rohkea suhtautuminen vaikeuksiin oli listassa tärkeällä sijalla.

Jokaisen oli arvioitava oma kuntonsa ja jaksamisensa, sillä keskeyttäminen keskellä erämaata ei käy ihan helposti.

Ennen vaelluksen alkua jaoimme koko ryhmän kuuteen kolmen hengen pakkikuntaan. Se oli hyvä ratkaisu. Pakkikunnat valitsivat kukin yhden edustajan ryhmästään ja neuvottelivat viiden päivän ruokalistasta.

Edustajat lähtivät sitten lista mukanaan kauppaan ruokaostoksille. Oli siinä haasteellinen kauppareissu: vastuu oman ryhmänsä ruokailusta ja tarvikevalinnassa pani miettimään, sillä joutuisimme kantamaan kaiken (jaetuna kolmeen osaan) itse. Ylimääräinen paino tuntui selvästi rinkassa. Valttia olivat pussiruoat keveytensä takia, mutta pitihän sentään muutama purkkikin mukaan saada herkkuhetkeksi parille aterialle.

Rinkan pakkaaminen nosti jo ensimmäiset hiet pintaan. Viimeistään siinä vaiheessa tajusi mitä merkitsee hyvä, pitempään vaellukseen suunniteltu rinkka. Sellaisessa on useita eri osia pitämään tavarat järjestyksessä ja rinkka on anatomisesti oikein suunniteltu.

Jaksamisen ja toimivuuden takia oikeanlainen rinkka helpottaa hyvin paljon vaellusta (se koettiin selväkin selvemmin matkan aikana).

Moni joutui karsimaan ihan välttämättömäksi ajattelemaansa rinkan sisältöä kokeillessaan rinkan painoa selässään: "huh kamalaa, miten tään jaksaa kantaa!"

Joku oli ostanut uudet lenkkikengät vaellusta varten ja joutui samantien paikattavaksi hiertymien vuoksi jo muutaman kilometrin jälkeen. Siis hyvä oppi: älä ota uusia, käyttämättömiä kenkiä vaellukselle!

Sää oli helteistä ja painava rinkka selässä se totisesti tuntui. Pienet tuulenvireet saivat monen huudahtamaan: "ihanaa!" eli pienestä iso ilo erämaassa.

Jouduimme ylittämään monen monta jokea vaelluksen aikana. Pitkävartiset karhukumpparit sallivat vaeltajan mennä mukavasti yli kuivin jaloin. Monet joutuivat kahlamaan kylmän joen yli paljain jaloin. Joku käveli tietoisesti lenkkikengillä veteen ja tuskaili myöhemmin hiertymiään.

Vaelluksella ollaan tiiviisti yhdessä ja ryhmän yhteishenki vaikuttaa suuresti kaikkien viihtyvyyteen. Sanaton yhteistyö ja avunantosopi-mus on iso voimavara. Majoittumismukavuudet ovat erämaassa vain unta. Varaustuvissa on yhden seinän mittaiset yhtenäiset kerros-sängyt, joihin kaikki ahtauduimme poikittain makuupusseinemme viereen. Kuumaa oli ja oma rauha kaukana, mutta väsyneenä nukahti mihin vaan.

Ryhmän vauhti ja voimavarat tekivät vaelluksen puolivälissä jaon kahteen ryhmään mielekkääksi. Toinen ryhmä teki yhden päivän osalta laajemman kierroksen ja keräsi lopulta 7 kilometriä enemmän pisteitä pussiinsa. Päivästä tuli ikimuistoinen maratonvaellus, joka varmasti kelpaisi Guinnessin ennätysten kirjaan kuurosokeiden suorituksena.

Yksi vaeltajista kärsi koko ajan jalkansa takia, joka loppumatkasta uuvutti hänet. Viimeisenä päivänä noin 12 kilometriä ennen "maalia" jouduimme hälyttämään paikalle mönkijän, maastoauton, hakemaan hänet. Samalla kyydillä lähti toinenkin ylirasituksesta kärsinyt painavan rinkansa kanssa.

Muu porukka jatkoi ja jaksoi; ham-masta purren, periksi antamatta. Loppumatkasta jalat olivat kuin hyytelöä ja yhdellä turvonneet ja vereslihalla. Pari kilometriä ennen Kiilopään eräkeskusta pettivät vielä kolmannenkin jalat ja keskuksen auto tuli antamaan hänelle loppukyydin nyt jo ihan tietä pitkin.

Viimeisenä perille kävelleet päästivät Kiilopään eräkeskuksen pihassa kuuluvan voitonhuudon ja marssivat jalat hellinä saunaan. – Ah, voisiko kuvitella mitään ihanampaa kaiken päälle! Ja saunan jälkeen kylmä olut!

Sataprosenttisen mahtava räkki joka ehdottomasti kannatti kokea – 85 kilometriä viidessä päivässä. Nyt odottelen jännityksellä, montako ruusua tulen saamaan eräältä vaeltajalta. Hän tuli luvanneeksi minulle ruusun jokaisesta matkalla tippuneesta kilosta.

– Terveisiä vain kaikille viisi ja puoli kiloa kevyemmältä vetäjältä,
Seija Troyanolta

Valoja ja varjoja

Minulla oli kaksi mielenkiintoista tutkimuskohdetta: TV-2 ja Helin työhuone. Kävimme TV-studiossa, jossa saimme huomata kuinka tarkkaa ja vaativaa ohjelmien valmistaminen on. Siellä ei saa olla varjoa missään, vaan seitsemän valolamppua täytyy palaa yhtäaikaan. Se tekee työympäristön hiostavan kuumaksi, kuin saunan löylyhuone.

Tänään tutustuin Helin työhuoneeseen, ja sen seinällä olevaan materiaaliin. Se esittää valon ja varjon vaihtelua valaistuksen mukaan.

Materiaaliin voi tutustua näkevin käsin tai näkevin silmin, ja tehdä huomioita kukin omalla tavallaan. Ihmiset näkevät, tuntevat ja kokevat asioita, yksilöllisellä tavalla, riippuen iästä ja luonteesta.

Minä tunsin pinnan vaihtelevuuden, ja saatoin tajuta miten valot ja varjot vaihtelevat eri kohdissa: pinnan epätasaisuuden nousujen ja laskujen kohdalla, pyöreiden ja terävien taitteiden kohdalla, pienten ja suurten pisteiden ja nappuloiden kohdalla.

Näistä valon ja varjon vaihteluista muodostuu kuvioita, jotka voi parhaiten havaita katsomalla terveillä silmillä tai näön jäänteillä. Normaalisti näkevä ja näkövammaisen voi nähdä saman kohteen hiukan eri

tavoin. Näkevin käsin tutkiva tuntee taas eri tavoin, kuin silmin katsova. Ihminen, joka on joskus nähnyt normaalisti, pystyy hahmottamaan käsin tuntemansa paremmin, kuin sokeana syntynyt.

Käsin katsominen on vaikeaa. Täytyy ensin tietää, mitä kohde esittää, sen jälkeen on helpompi tajuta tutkittava kohde. Erilainen valaistus muodostaa myös erilaisia varjoja ja varjokuvia. Senkin normaalinäköinen ja näkövammaisen kokevat aivan eri tavoin. Joku näkee kaiken vaaleampana, toinen taas tummempana, selvempänä tai epäselvempänä.

Elämä on todellista tasapainoilua, että kaikki sujuisi kaikkien kannalta katsoen hyvin.

Vieno Hyttinen

Tampereen kerho kesäretkellä

Kerhomme teki onnistuneen kesäretken kesäkuussa, jolloin ilmatkin olivat kauneimmillaan. Koska kerhomme täyttää tänä vuonna 10 vuotta, niin retken menot maksettiin kerholaisille kerhon kassasta. Vain ruoat ja ostokset maksoimme omasta kukkarostamme.

Lähdimme klo 8.30 bussilla Hauholle. Hauhon vanha kirkko on todella kaunis. Siellä me oppaan kanssa ensin ihailimme 1400-luvulla rakennetun kirkon ja hyvin hoidetun hautausmaan historiallista kauneutta.

Siltä kiersimme kirkonkylän vanhalle raitille, joka on vanhojen kauniiden rakennusten reunustama. Se on kirkonkylän suojelluin osa. Sieltä menimme pienteollisuusalueelle. Ostelimme siellä matkamustoja ja näimme paljon kotiteollisuutta. Lounaan söimme eräässä kartanoravintolassa matkan varrella. Syötyämme ajoimme Hämeenlinnaan ostoksille.

Vihdoin iltapäivällä saavuimme majoituspaikkaamme hotelli Aulankoon. Huoneet saatuamme lähdimme Aulangon puistoon kiertoajelulle. Hieno avojuna kuljetti meidät puiston kesämaisemaan. Kuljettaja kertoili historiasta ja puiston kasvu- liuudesta. Puisto oli ainakin minulle tuttu, sillä Olin tyttöaikani olen asunut ihan lähellä.

Illalla meillä oli hotellin ravintolassa juhlatunnelmaa. Kerho juhli siellä kymmenvuotista taivaltaan. Keskipäivällä sunnuntaina lähdimme laivaristelylle. Nautimme kauniista Hopealinjan -reitien maisemista. Laivassa söimme lounaan ja kahvit. Laivakin oli kaunis, se Hopealinjan valkoinen laiva. Teimme pitkän risteilyn Hämeen kauneinta reittiä.

Kävimme myös Visavuorella. Siellä vaihdoimme toiseen laivaan loppumatkaksi Tampereelle. Ilta oli pitkällä kun väsyneenä ja matkaamme tyytyväisinä saavuimme Tampereelle. Kiitokset kerhomme vetäjille tästä ihanasta kesäretkestä!

Kronikka Tampereen aluekurssilta

Oli "Koivupuistossa" railakkaat kurssipäivät. Tuli ilmatkin nätit, kovat sateetkin jäivät.

Aina hauskaa on tulla "Koivupuistoon" Taas mukavat hetket jäi meille muistoon.

Oli pallopelejä - kulmapelejä, kilometrejä kävelytestejä. Paljon herkkuja - makkarakestejä.

Me kaikesta tästä nautittiin. Ihan varmasti täällä taas lihottiin, Vaikka Jaakon johdolla urheiltiin.

Siispä kiitokset kauniit Kaijalle, myös Tiittasen Jaakko ne ansaitsee. Kyllä me tullaan uudestaan, kun vain Liitosta kulut maksetaan. Hilikka Nieminen